

U BiH se ne vrši razdvajanje otpada ili su takve aktivnosti tek u začetku i sav otpad se odlaže na smetljištima. Tako nepovratno uništavamo velike količine sekundarnih sirovina, a nekontrolisana razgradnja organskog otpada izaziva mnogostruke štetne posljedice. Treba raditi na razvoju i jačanju ekološke svijesti građana, primjeni postojeće legislativne iz oblasti zaštite okoline, kao i na jačanju infrastrukture i organizovanja poslova u ovoj oblasti. Oko 70 odsto deponija-smetljišta u Srbiji nije predviđeno prostorno planskim dokumentima, nemaju studije uticaja na životnu sredinu, ni potrebne dozvole. Svaka lokalna samouprava još ima sopstvenu deponiju, kapaciteti su odavno popunjeni, a većina ne zadovoljava ni minimum tehničkih zahtjeva. Prema nacionalnoj strategiji upravljanja otpadom, od 2010 do 2019. godine, predviđeno je zatvaranje i rekultivacija svih postojećih deponija i smetljišta i izgradnja 26 regionalnih centara za upravljanje komunalnim otpadom.

Identifikacija divljih deponija je vršena pomoću GPS uređaja Obrada podataka rađena je u softverskom paketu ArcMap i Pathfinder Office-u.

Prikupljeni su podaci o položaju deponije, površini, procjenjena debljina otpada, udaljenost objekata od deponije. Pravilnikom je u Srbiji regulisano da je udaljenost deponije od naseljenog mjesta, odnosno granice stambenog dijela 1,5 km. Udaljenost smetlišta od naselja koje je zaklonjeno geomorfološkim tvorevinama ili vještačkim zaklonom mora da bude najmanje 400 m.

I kod nas je kao i u regionu nedostatak prostorno-planske dokumentacije i novčana sredstva, glavni razlog za neformiranje komunalnih deponija i razdvajanje otpada i njegova reciklaža. Vazduh je naša svakodnevna potreba. Koliko je vazduh neophodan čovjeku, najbolje govori podatak da čovjek može da živi bez hrane oko 40 dana, bez vode 5 dana, a bez vazduha samo 5 minuta. U toku 24h čovjeku je potrebno oko 1 kg hrane, 2,5kg vode i 12 kg zraka. Dok kvalitet hrane čovjek može da bira, dotle je prinuđen da uzima zrak u kom momentalno živi. Cjelokupno čovjekovo biće, svi njegovi vitalni organi, neposredno ili posredno, u svom funkcionisanju zavise od kvaliteta utrošenog vazduha. Život na Zemlji, sve što je izgrađeno, što se gradi, funkcioniše, živa i mrtva priroda, Zemlja kao planeta, okružena je Vazdušnim omotačem zato treba da čuvamo okolinu od zagađenja.

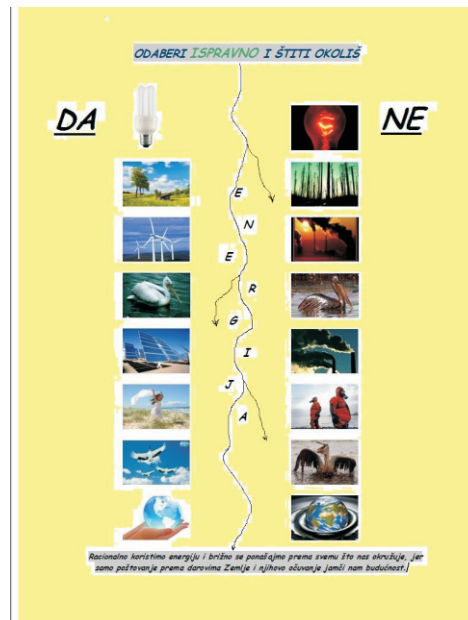
“ DJELUJ LOKALNO - MISLI GLOBALNO ”

Opština Mrkonjić Grad

Trg Kralja Petra I Karađorđevića br.1
Telefon: 050/220-939

(Odjeljenje za prostorno planiranje i komunalne poslove)
www.mrkonjic-grad.rs.ba

Ekonomičan odnos prema komunalnim resursima 1

Smetljište je izvor zagađenja kojega prenose i ptice. Iako je na smetljištima zabranjeno namjerno paljenje, postoji opasnost od samozapaljenja. Ogromne gomile raspadajućih otpadaka predstavljaju odlično skrovište, izvor hrane i mogućnost za biološko razmnožavanje pticama, pacovima i drugim glodarima. Svi oni povremeno napuštaju smetljišta i opet se vraćaju. Na taj način postaju kliconoše koje raznose zarazne viruse i klice po široj okolini.

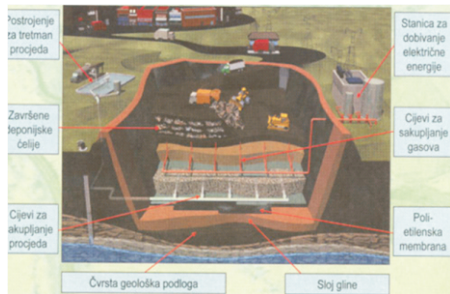
Odlaganje na smetljište

Brojna smetljišta, divlje deponije, prekrivale su 70-tih godina prostor cijele Zapadne Evrope. Uvođenjem i sprovođenjem zakona o otpadu, koji su često upotpunjavani brojnim aktima i pravilnicima, danas su tamo samo strogo kontrolisane sanitarne deponije. BiH ima zakone, ali njegovo nesprovođenje dovelo je, posebno u poslijeratnom periodu, do stvaranja brojnih smetljišta.

Deponovanje

Deponovanje je kontrolisano odlaganje otpada na zemljište na takav način da se minimizira opasnost po zdravlje i okolinu, po čemu se razlikuje od nekontrolisanog istresanja otpada na smetljišta. Kod deponovanja se pažnja posvećuje izboru lokacije, gdje je najbitnije kriterij da se izbjegne lokacija sa koje procjedne vode deponuje mogu zagađivati izvorišta pitke vode.

Šematski prikaz deponije sa sitemom cijevi za procjednu vodu i plin

Organski otpad odbačen sa ostalim otpadom. Pitajte se, kuda sa ovolikim otpadom, odličite se za odvajanje i kompostiranje organskog otpada !!!

Razgradnja različitih vrsta otpada traje različito dugo. Organski otpad se razgrađuje najbrže, a ostale vrste otpada prema tabeli:

Staklene boce	4000 godina
Plastične vrećice, boce i korpe za boce	100-1000 godina
Al limenke	10-100 godina
Filter cigarete	1-2 godine
Stari papir	3-12 mjeseci
Drvene šibice	6 mjeseci
Ostaci voća	3-6 mjeseca

Prema mjestu nastanku otpad djelimo na kućni otpad (komunalni), otpad sa javnih površina, industrijski otpad, građevinski otpad, poljoprivredni otpad, talog i mulj iz otpadnih voda, kanalizacije, septičkih jama i uličnih slivnika. U savremene tretmane čvrstog otpada spadaju: smanjenje otpada, ponovno upotreba, reciklaža, kompostiranje, proizvodnja energije, spaljivanje, deponovanje.

kontejneri se mogu iskoristiti kao oblikovni elementi u prostoru

Podzemni kontejneri, trend u Zapadnoj Evropi

Prikupljanje biootpada

Proces kompostiranja počinjemo odvojenim prikupljanjem biootpada. U kućnom otpadu biootpadu ima težinski uticaj oko 30-40%. Dakle, kompostiranjem se za jednu trećinu smanjuje kućni otpad. Prvi korak je da u kući imamo još jednu kantu u koju ćemo odlagati i organski otpad koji će poslije završiti u kompostu. Prikupljeni otpad bi bilo poželjno usitniti na što manje komade, najbolje na dužinu palca. Tako će se različite materije bolje izmješati, a istovremeno se povećava površina koja se razgrađuje. Na taj način je omogućen lakši pristup mikro-organizmima i brža prerada biootpada u humus.

Proces kompostiranja je biološka dekompozicija organskih sastojaka u kontrolisanim aerobnim uslovima u stabilan proizvod sličan humusu. Ovaj proizvod je dragocjen za poljoprivredu kao organsko đubrivo i kao sredstvo koje poboljšava strukturu zemljišta.

U kompost ne treba stavljati novinski papir i časopisi u boji, plastika, metal, staklo, lijekovi, vrećice iz usisivača za prašinu, papirne pelene, pepeo od uglja, izmet pasa i mačaka, kosti, meso, masnoća, jela od mesa i ribe, osjemenjeni korov, jako bolesne biljke, lišće oraha, drvo koje je bilo bojeno ili lakirano, biootpad koji je bio u dodiru sa naftom, benzinom, uljanim i zaštitnim bojama, pesticidima...

Oznake plastične PVC ambalaže

Najveći zagađivači vazduha su :

Saobraćaj (prevoz ljudi, transport roba)
Industrija (termoelektrane, nuklearne elektrane, hemijska, drvna, tekstilna, papirna, farmaceutska, metalurška industrija, industrija građevinskog materijala i proizvodnja pare.) pojedinačna ložišta

Ovi proizvođači izazivaju sledeće štetne posledice na životnu okolinu :

- efekat staklene bašte
- pojavu kiselih kiša
- smanjenje ozonskog omotača (ozonske rupe).